

La Veu de Tortosa

Setmanari Regionaliste

«VERGONYA ETERNA A AQUELLS QUE DESPRECIANT SON IDIOMA ALABAN LO DELS ALTRES». — *Dante.*

Agusti Querol à Barcelona

Tenim desde fá pochs días á Barcelona á aquest eminent escultor catalá que resideix á Madrid. Vé de Tortosa, sa patria natal, ahont se l' ha distingit confiantli la bandera de la ciutat en la professó de la Mare de Deu de la Cinta patrona d' aquell poble. En Querol no ha volgut tornar á Madrid sense veure una vegada més Barcelona. d' ell sempre aymada, ahont senti las primeras inspiracions del Art que ab tanta devoció conreuha y tants y tant merescuts triomfs li ha proporcionat en sa carrera.

Las presents ratllas tenen per únic objecte donar la benynguda al llorejat artista que figura entre 'l primers de la llegió que en la nostra terra y fora d'ella, per arreu ahont se rendeix culte á la bella honra y enalteix á Catalunya. Pero parlar d'un artista dels mérits d'en Querol y que's troba en lo fort de la seva producció, sense esmentar, siquera sia breument, la obra que té entre mans y la que darrerament ha enlayrat lo seu nom, sería casi una descortesía. Y tractantse d' en Querol que, á més del talent creador, té la qualitat de ser un treballador incansable, sempre hi ha de qué escriure.

Lo seu espayós estudi á Madrid es una exposició de projectes gráfichs ó bé modelats, si l' un interessant l'altre més. La obra acabada hi está allí poch temps. Allí 's veuen los projectes sobre paper y 'ls models en *plastellina* ó en guix del monument al general O'Donnell destinat á la capital de las islas Canarias; lo de la farola monumental que ha de construhirse á la Porta del Sol, encárrech del Ajuntament de Madrid; la hermosa y genial figura que simbolisa la Electricitat, que s'ha de fondre en bronze destinada á un gran edifici de Berlin; un desnú preciós de carácter clássich pero al modo lliure que sent en Querol lo classicisme, es un treball que si s' acaba ab la mateixa vigorosa inspiració ab que estáacomensat, será una de las millors creacions del art modern.

Allí s'admira també 'l model en *plastellina* del monument que la

República del Perú vá á erigir á Lima al coronel Bolognesi, héroe de la batalla de Arequipa en la guerra xilena-peruana. Aquest treball representa una de las victorias més llegendarias y mes afalagadoras á que pot aspirar en nostres temps un artista. Per escullir lo projecte del monument, la Municipalitat de Lima acordá, ara fá un any, obrir un certámen internacional, oferint premis pecuniaris de consideració als tres millors que 's presentessin, y nombrá un Jurat compost de las personas d'aquell país més competents en materia d'art, y á més dels ministros plenipotenciaries de las naciones d'Europa y d'América acreditats al Perú. Trescents noranta escultores americans, francesos, belgas, italians y espanyols, acudiren á la crida, casi tots presentant més de un projecte. Per unanimitat de vots, ó poch menos, en Querol obtingué 'l primer premi dels senyalats en lo concurs, quedant, per lo tant, encarregat de la execució del monument. Lo fallo del Jurat fou molt ben acullit per la premsa periódica y 'l poble de Lima. Los estudiants de la Universitat y las societats patrióticas sortiren en manifestació pública llochant la resolució del Jurat y aclamant al artista catalá. Lo projecte d'en Querol, á més d'una gran obra d'art, es, pot dirse, una representació viva del assumpto que's tracta de perpetuar en pedra y bronzo. Las ilustracions y 'ls periódichs dedicats al Art, que's publican en las principals ciutats d' América y d' Europa, han reproduhit l' hermós projecte d'en Querol fentne grans elogis.

Meytat de la grandaria natural y resguardat en una vitrina, al estudi del nostre escultor s'hi veu la estátua sedent d'en Frederich Soler modelada en *plastellina* y que en Querol se proposa reproduhir en guix á la grandaria que's vulgui y regalarla á la comissió del monument que al gran dramaturch catalá s'ha d'erigir á Barcelona. També al estudi d'en Querol se veu bosquejar un projecte de monument al doctor Robert.

En Querol ha fet darrerament la estátua de Quevedo que, costejada per l' Ajuntament de Madrid, s'alsa en una de las principals places de la part moderna de la vila y Cort. La figura del gran escritor y poeta castellá es la millor de quantas representant omes notables s' inauguraren darrerament á Madrid. Lo pedestal es obra que s' aparta de tot lo vist fins ara en las d'aquesta classe. Las figuras en que se simbolisan los principals aspectes del geni de Quevedo, son admirables. També son obra d'en Querol lo monument que la Municipalitat de Bilbao erigeix á la viuda de Epalza, una dama molt caritativa, morta fa poch, y popularissima en aquella comarca, y la estátua en bronzo de altre filántropo que ha costejat un poble de la provincia de Santander.

Se distingeix en Querol en lo seu art per la tendencia á fugir de tota imposició d'escola. Te quelcóm de totas aquestas, pero sempre posant per demunt l'estil personal purament seu. Lo grandió, lo monumental l'altrau, y bels pot dir que en aquest aspecte cap escultor l' aventja en la tasca de dar vida y moviment á las figuras en que simbolisa las ideas y las passions d'un home, d'un poble ó d' una rassa en determinada época de la seva historia.

Sía ben vingut á Barcelona.

X.

(De *La Renaixensa*)

Lo banquet en honor de Querol

Anit va celebrarse á cán Pince el banquet ab que variás compatriois y admiradors obsequiavan al escultor Querol.

Aquet va presidir la taula, seyent al seu costat l'alcalde accidental, el senyor Franquet representant del Alcalde de Tortosa, el catedrátich d' aquest Institut senyor Balaguer, el pintor senyor Casas y als tres.

Entre 'ls comensats que eren uns vuitanta recordém als senyors Masriera y Campins, Garcia Llansó, Fornells, Nogueras, Cusidó, Tarruella, Utrillo (M.), Marial, Atché, Carbonell, Mitjans Alió, Doménech, Dr. Ferrán, Dr. Paulí, doctor Claramunt, Raóla,

Salvat, Cit, Gassení, Robert, Roca, Mayor, Soto, Gamundí, Martí, Falqués, Bau, Fernandez (Joseph), Borrás, (Enrich), Llorens, Basté, Clarassó, Martín Sierra, Roig, Fernández (F.), Despax, Torrents y Monner, Montserrat (Joseph), Fernández (A.), Brugués, Carcassona, Carbonell (J.), Gregori, Gomez (E.), Puigdollers, etc.

L'apat va ser molt ben servit y al final se va llegir un telegrama del alcalde de Tortosa y un B. L. M. de don Dariu Rumeu adherintse al acte.

S' aixeca l' alcalde accidental, que parla de la patria espanyola y dedica un recort á n'en Rius y Taulet, qui, en son temps, va celebrar també un triomf den Querol per qui brinda.

El Senyor Balaguer elogia á Tortosa, patria d' homes ilustres, á Barcelona y á Querol.

El Senyor Fernández (J.) llegeix un discurs en el que diu que troba bé que Espanya hagi perdut las colonias, ja que se n'havia apoderat per la forza y s'ha de cumplir el refrá de «qui á ferro mata de ferro ha de morir!» Acaba celebrant el triomf de Querol á Lima entre més de 300 altres escultores.

El senyor Cusidó fa grans elogis den Querol, com artista catalá.

En Samora, periodista madrileny, brinda, per en Querol, pels periodistas barcelonins y per Barcelona.

Li contesta en Mainar, de *El Liberal*, que diu que en Querol es un periodista que escriu en el marbre lo que 'ls periodistas escriuen á las quartillas.

Tots els precedents varen parlar en castellá.

S' aixeca el senyor Raóla y comensa en catalá, essent aplaudit.

Celebra al escultor catalá que escampa arreu las glorias de la terra. Recorda la lluita per l'Art sostinguda per en Querol á Roma y elogia son treball.

Fa notar que ha vingut á Barcelona en días de tristesa en que no 'ns permeten expressar lo que sentim. (Grans aplausos).

Aquesta festa com ho ha sigut sempre l' art en temps del despotisme de Perigulls ó de Medicis. (Aplausos)

Brinda per en Querol, pels artistas presents y per Tortosa.

El senyor Marial, gerent de la plasa de toros, nova, brinda per Espanya y diu que aquí se aprecia a tothom que valgui.

En Franquet brinda en castellà per en Querol, per Espanya y per Catalunya.

Se aixeca en Querol (ovació), y, en català, diu que l'emoció no li permet dir res, per lo que ha escrit quatre ratlles que dona á llegir al senyor Herrera.

L'escrit den Querol es un sentidíssim parlament de gràcias pels obsequis tributats y un himne entusiasmat a la glorificació de l' Art.

Després del banquet, en Querol va manifestarnos particularment que li era sumament simpàtica la campanya de LA VEU per Catalunya.

(De La Veu de Catalunya).

* *

En lo Restaurant Pisce s' efectua ahir lo banquet en honor del eminent escultor, senyor Querol.

En l' elegant saló restaurant del primer pis de la casa Pisce s' hi disposa una taula per setanta comensals.

Presidi l' senyor Querol, tinent a sa dreta als senyors Alcalde de Barcelona, senyor Fabra Ladesma, professor, senyor Bilguer, y artistas senyors Pascó, Casas y Masriera.

A la esquerra de la presidència prengueren asiento 'ls senyors Franquet, en representació del Alcalde de Tortosa; doctor Ferrán y 'ls senyors Torrens Monner, Falqués y Marial. Lo demés de la taula estava ocupada per mes comensals dels que hi cabian no havent-hi més perquè era materialment impossible enquirlos-hi.

Acabat l' exquisit menjar, se llegí un telégrama del Ajuntament de Tortosa y una comunicació del Gresident de la Diputació provincial associantse al obsequi.

Lo senyor Fabra iniciá 'ls brindis, recordant que en altra ocasió com ell ho feya en aquell moment un ilustre alcalde de Barcelona; en Rius y Tauler, havia aixecat la copa en honor de en Querol.

L' alcalde accidental, com acostuma a ferho vinga ó no vinga a pel, parlá també de la patria espanyola.

Lo catedràtic doctor Balguer, pronuncia breus paraules encaminadas a demostrar que en Querol, es una gloria per Catalunya y una honra per sa historia.

Saludá a la representació de Barcelona y de Tortosa, en la persona de sos alcaldes que s' unian en aquell acte per tributar sa admiració al genial escultor, y quina devia servir de base per una estreta perdurable d' afecte y carinyo entre abdos ciutats.

Lo senyor Fernández recordá que lo triomf d' en Querol a Lima que s' estava commemorant en aquell acte representava un dels episodis de la reconquesta d' América per la inteligencia y lo geni.

Lo senyor Cosidó pronuncia un llarch discurs en elogi d' en Querol.

Lo periodista madrileny, senyor Zamora, brinda per en Querol y per los periodistes de Catalunya y Barcelona.

Lo periodista local, senyor Maynat, agrahí al senyor Zamora sa salutació al periodisme de la terra.

S' aixeca després lo Sr. en Frederich Rahola, que pronuncia un brindis elocuent y sentit.

En nom dels escriptors y artistas catalans congregats en aquell lloch per sa admiració y entusiasme envers en Querol y sa obra, parla ab senzillesa encisadora y ab to seré y ferm.

Descrigué una de las produccions genials del escultor poeta; aquella en que doná forma corporea al simbol de La Tradició; en lo qual digué l' orador semblá simbolisarse lo nostre renaixement catalá, que camina ab lcs ulls fins en lo passat, per arrancarne lo hermós y rejuvenirlo donantli tot l'esperit modern, grandios y progressiu.

L'espectacle de la glorificació d' en Querol, entengué en Rahola que era consolador y dol, en aquets moments en que se sen en l'espai una ombra de quelcóm trist y dolorós; en que no's pot dir tot lo que's pensa.

Aquestas parulas s'estengueren per la sala, semblant omplir l'ambient d'un suau perfum y 'ls espirits bressants per la musica dels discursos que's succeian, se deixondiren un punt esclatant en un aplaudiment entusiasta.

Mes l'encís acabá en aquell mateix punt y l' senyor Rahola terminá sa peroració saludant a n' en Querol, als artistes presents y a Tortosa, vila nativa del gran escultor.

Lo senyor Marial pronuncia algunas paraules en honor del obsequiat.

Lo senyor Franquet s'expresá en termes semblants y en nom de Tortosa.

Lo senyor Querol explicá en catalá que en son nom llegiria l' senyor Carrera lo resum dels discursos.

El Salvador Carrera clogué 'ls brindis llegint un parlament, en quin l' obsequiat agrahí profundament la mostra d' aprecí que se li estava tributant, de la qual prometé guardarne per sempre un grat recort.

(De La Renaixensa.)

Parlament sense solta ni volta d' En Saldoni

(Enfilall de frases, adagis y modismes catalans dedicat al Centre d'excursions de Tortosa.)

Lèma.

....Mans á l'èyna.

Qui més sápigá que hi diga.

Cavallers de capa y espasa.

Senyors de pèga:

Nines de fireta.

Sol y malmandat aquí só porque he vingut. Com qui no té que fé l' gat pentina, jo, flux de llengua desde l' bressol, bo y á plerét, tot cofoy y á la bona de Deu vinch á fer petá la clèca entre gent que les agafa al vòl.

Aixó no és bufar y fer ampolles y m' balla pel cap que per tot hi ha cent llegües de mal camí; mes com faig niu de tota bròssa y de tota llenya faig feix, sens perdre 'ls estrebs y ab bon ayre parlaré com un llibre y més clar que l' aygua, fi-

cant á corre-cuyta la cullarada per tot sense treuren such ni much. Podèu cullir mes paraules y estarhi ab un pam d' orèlles, que no tinch llengua llarga ni d' escorpí y encara que se m' escalfi, si á vòltes me la buscan, sé mossegármela y posá 'ls pèus á rotllo. ¡A la tasca donchs! que á sants y á minyons no 'ls prométis que no 'ls dons, ó sino al cul del sach se troban les engrunes; mes si trona ó llampèga per mí ¡tant hi val! tinch lo pare per batllé.

Ya sé que tants caps tans barrèts, que l' bon caball ensopegá y qui més mira menos vèu; més ¡via fora! com hòme de bigotis que no está per bròts, drèt com un rave de quarto faré l' ull viu per tot arrèu, y anant de Rodes (Herodes) á Pilat més trempat que un ginjol correré la seca y la meca y la vall d' Andorra, hasta que tombant y redolant vagi á caure á l' altre barri.

Y posant fil á la agulla, que qui vé una vé desnua tant si es fil com filempua, dich que n' hi cauran com pluja menuda de tota mena, com qui no té pèls á la llengua ni s' guarda rès al pap; perquè ja se sap que com més amichs més clars. Veig pos que uns fan safrá y altres campana, y ab una cara de Pasques, fent com aquell que no hi tòca, se les guillan com gent que té molta lletra menuda: però ja és mes vell que l' aná á pèu que qui no vol llástimes que no vagi á la guerra y si no vòl pòls que no vagi á l' era, que qui la fa que la pagui y tal farás tal trobarás, que l' que cau á la ratera no va á Roma per la penitencia ni se li envia á dir per la criada: perquè si no hi ha ròses sense espines, ni mòlla sense ós, ni pa sense cròsta, tampòch cal dubtar que en èix mon de mones l' una cau á n' al mall y l' altra á l' enclusa, que de més verdes ne ma'luran y no's pot ballar d' empèntes.

¡Quins maulas! Uns fan l' ènsa, altres lo tonto, èixos l' òrni, aquells l' os, y á dojo s' fan embuts y trampes y vuyts y nous y cartes que no lligan; y á tot aixó com la culpa és negra dingú la vòl y corre la bòla y embolica que fa fòrt, perquè, com dèya l' avi, son tots d' una jòca y gats engats may s' esgarrapan, ni cans ab cans may se mossègan. ¿No n' hi ha per tirá l' barrèt al fòch? Quan se 'ls diu quántes fan quinze se n' van de sanctifiat á matines, ixen del test y perden l' orèmus, y revoxinantse os diuen: "Té l' pis per llogá, está tocat del bolèt, li n' falta una ròda, té un perdigó á l' ala. és un alitrencat y de la cria esgarrada; y tot fentse l' ullèt vos clavan entre cap y orèlles: "que ja put y és més vell que la picò, que 'ls brams d' ase no puján al cèl..."

Si tocats y posats, lo cap drèt y l' còr nèt, y ab una cara de très deus se 'ls hi torna l' cambi, dihent: que una flòr no fa maig ni l' hàbit frare, vos surten ab un ciri trencat, y fent la dròpo, y com qui ve del hòrt. després d' enviarvos al pati del ós, ó á ca n' fleca, ó ca n' Taps,

vos enjegan á dida deixantvos á la lluna de Valencia.

Me dirèu, que qui sigui confiare que prèngui candèla y qui tinga mals de cap que se 'ls passi, qui té cuchs que pèli fulla y que cap geperut se vèu lo seu gep. Justèt: mes, si son de la pell del dimoni, y més dolents que un gat bòrni, y fent vèure que may han trencat cap plat ni cap olla s' diuen lo nòm del pòrch (parlant ab perdó), se 'ls hi diu ab tots los èts y uts, tan si 'ls plau com si no 'ls plau y sens fer mals avaranys, que no tenen cap ni centené, que van á les fosques, que no saben hont tenen la ma drèta, ni tenen un dit de frònt, ni cap y pèus, y que han après de mòdos á Porqueres. ¿No fa reventá de riure que uns joves de cap d' ala, talents de cap de brot y més aixerits que un pèsol, tocats del gos d' En Mandra siguen de l' esquena drèta, y plèns de pardalèts al cap, mes pelats que una rata, fent badalls y crehuètes, xarrin més que un sach de nous y s' posin de panxa al sol; mentres que 'ls que son gats vells, com tenen la paella pel mànech y son més vius que la fam en un girant d' ulls els deixin ab un palm de nas y ab un pebròt com una casa? Això no és fé l' Toni, pescar á la frèscá, ó la lluna ab un còve?

"Salta borni que hi ha un rech", me dirèu. Grans mercès: encara que no tinch avi, ja sé anar sense tenidors y nadar sense carabasses, sé hont tinch la ma drèta y no m' mamó l' dit; y és envá que criden: "¡Fòch á la cóa del llop", que tinch les orelles á adobá y sé pará l' esquena. Ya n' hi ha que l' llegí 'ls fa perdre l' escriure, y si n' fan una com un còve, acaban aviat els turrons, s' enrajolan y s' quedan ab la cua moxa y sense cara per senyarse. Mes aquets, com qui ve de la vall d' Aran y ab unes galtes de pa de ral menjan més que un mal lleig, y son un mirá m y no m' tòchs, un gat dels frares, curs de gambals y uns escalfa cadires; y encara que bòigs fan bitlles, com no hi son tots, á camins els hi surt lo tret per la culata y han de cantar la palinòdia cridant: "Tornèume l' ral que no vull més comèdia."

"Está clar, á vostè, m' diran, com fill de la polla rossa totes li ponen.", ¡Si..! ¡Com are plòhuen figues! ¡Qui sap! No tot es òr lo que llú; jo ho poso en quarentèna y entre tots sants y Manrèsa: que si vostès tenen lo nas llarch en un très y no rès veuran que son figues d' un altre pané. Ab tot y això soch un bon Jan y un tros de pa, y ab tot y anarhi á les fosques ó á les palpenetes trech fabes d' olla, m' enfilo per allá hont vull y soch capaç de ballá dalt d' un punxó y treure la pols de dintre l' aygua. No faig per xò l' mico filós ni l' gusarapa, ni visch com gat y gos, perquè quan èlles hi van jo ja n' torno, y més trempat que una orga, alegre com unes castanyòles, sense tenir fetge de llus, n' fòndrer greix, ni posarme una pedra al fetge, ni treure fòch pels caï-

xals, m' ho tiro tot á l' esquena, com si 'm diguessin Llucia, ó la fessin sabatera.

Y encara que vostès tot ho treguin de pollaguera, y 's burlin del mòrt y de qui 'l vetlla, ¡tant se me 'n dona, tant hi val! cada hu cull lo que sèmbra: y si no aixuguem per sol que fassi m' ho prènch á la frèsc, giro cua y abaixant les orèlles m' ho tiro á les espatlles com hòme de pit y á qui no falta un bull com les guixes.

«¡Quin esmolèt! ¡vos direu á cau d' orèlla, ¡ja la sabs llarga! ¡y quina espurna! ¡que 'n portarás pòchs de capellans al entèrrò!», Feuli un nú á la cua, ó posèume 'l dit á la boca á vèure si mossègo; (1). Podré sèr, si os pica, un tròs de quóniam, un pare pedás, dormir més que 'i guix y fé un pa com unes hosties: mes sempre sèns fer lo bot ni mol rros ni fer figa, més drèt que un cirvaig á la meva, sense ensabonar á la gent, ni vendré garces per perdius. Per això vostès la ballan prima y cantan á vòltes los goigs de sant Prim hasta deixarhi la pell; y á mí, com vaig naixer de pèus, boca que vòls còr que desitjas, tot m' ho donan per la menjadora: y ¡vesli al darrera ab un fluviol sonant.

«Si aixó ès guèrra, contestèn, que may hi hagi pau.»—Ya está dit, y m' hi tiro de cap, ni 'm pujará per xò la mosca al nas per dilshi quatre fástichs, ni 'm posaré fet un cohèt, no; are li fan el mànech; que no tinch llana al clatell y tinch mes patxorra encara: antes tot fent lo págès, y l' ànima frèda y ab una pau que fa fástich vos diré que aixó no pot passar ni ab ròdes, que es una gavia de boigs, un jòch de disbarats, un mercat de Calaf, un galliné, una órga de gats y una olla de grills, que no hèu vist lo mon per un forat, y que anant per llana vos han esquilat: puig, sabèu be pròu que qui gemega ja ha rebut, y qui fuig de Deu corre debades, que al cap y á la fi del òu al sòu, del sòu al bòu y del bòu á la forca; y tal la vida tal la mort.

Sèmbla que se 'm menjèn ab la vista, que botèn fòch pels caixals y se us encenen les sanchs? Si os fa mal posèushi sal ó polvos de la mare Celestina y si os còu gratèuse, que després de la pedregada tocaren á mal temps, y quan fou mòrt lo combregaren. Si aixó son quèntos de la vòra del fòch, y com aquèll que sent plòure, com sachs de mal profit, tot pesant figures vos ho tirèu al darrera, ja hèu begut oli y aviat farèu malves.

¿Sou l' èsca del pecat y vos cre-mèu? Es debades, tinch les orelles á cal ferré. ¡Renoy quin guirigall! ¿que no hi ha batlle en aquest pòble? Ya 't conèch herbèta que 't dius maradiux: si ja 'm xiulan les orèlles allò de: «Vèsten Antòn que 'l que 's queda ja 's compon.» ¿Si? Donchs se m' ha acabat lo bròquil.

¡A reveure! y bon vent y barca nova.

En Saldoni.

(Guillem)

Tortosa á 18 de Septiembre 1902.

Secció Religiosa

SANTS DE LA SETMANA

Diumenga 28 XIX. S. Wenceslao. —Dilluns 29 La Dedicació de S. Miguel Arc.—Dimats 30 S. Geroni.—OCTUBRE —Dimecres 1. Lo S. Angel Custodi.—Dijous 2 Los Sts. Angels de la Guarda.—Divendres 3 S. Candi.—Disapte 4 S. Francesch d' Asis.

NOTICIES

De nostra ciutat y pobles comaricans ha sortit una veritable gernació cap á Barcelona, ab motiu d' assistir á les festes extraordinaries dedicades á la Mare de Deu de la Mercé.

Segons llegim en la premsa d' aquella capital may havia Barcelona tanta gent reunida ni 'ls carrers y plasses millor engarlandats. Les festes d' enguany formaran época en los anys de sa historia tan per lo populars com per l' entusiasme delirant qu' ha causat lo reviscolament d' escenes y tradicions que ja s' havien perdut.

En nostre número pròxim publicarem la ressenya de Exposició de Belles Arts y Concurs fotogràfic, organitzat pel Centro excursionista de Tortosa.

Nostre estimat amich D. Valentí Ferrando, Secretari interi d' aquest Ajuntament, ha sigut nomenat Cavaller de la Ordre d' Alfons XII. Li envien la enhorabona.

Lo dillans sortiren cap á Barcelona pera figurar en la *Exposició d' Art antic*, les pintures triades per nostre distingit amich l' eximí arqueolech D. Carlos d' Bofarull.

Forma part de dita remesa l' estandart del Municipi y 'l quadro dels *Consellers* d' aquest Ajuntament y una escullida colecció de pintures sobre tanla, llens y coure propietat dels Ilms Srs Baró de Parroy y D. Diego de Leon y dels Srs D. Francesch Mestre, D. Alfred Grego D. Jascinto Estrada etc.

Com tenim la seguritat de que totes aquestes obres han d' ésser molt ben rebudes, per l' extraordinari merit qu' atresoren, felicitem desd' ara als Srs expositors.

Pera pendrer part en lo concurs de gegants nanos, drachs, àligas y demes representacions populars, lo dimars sortiren cap á Barcelona les nostres *cuca ferres*.

Ab motiu dels cultes dedicats pels monjes de la Seu á la Verge del Palau, los claustreres de la Catedral s' han vist esplendèment il·luminats y artísticament decorats. Als cultes, que s' han celebrat ab molta solemnitat, hi han assistit un gran número de fidels.

Ha sortit cap á Manresa, sa nova residència, lo nostre respectable amich lo notable escriptor y filolech Reverent P. Joseph Pastoret S. J.

Sentim debò debò la seva marxa y li desitjem millor estada en la històrica ciutat manresana.

Entre 'ls propietaris y agricultors regna gran descontent, ab motiu d' haverse curcat la major part de les olives.

Y es doblement de sentir per quant la cullita d' enguany se presentava ab caracter de molt bona, en quantitat y qualitat.

Nostre estimat confrare y ferm defensor de la causa catalanista *Lo camp de Tarragona* ha sigut denunciat per un article titolat «Orientació», inserat en la número de dit periòdic correspondent al dia 14 del actual, baix la firma de nostre benvolgut company en Jeroni Estrany.

Sentim de veras la denuncia de que ha sigut objecte l' amich Estrany y desitgem que no tinga consecuenças desagradables.

Feynes del camp

Setembre

En la lluna creixent de Septiembre es bo sembrar la civada, las fabras y cascalls; aixó en terras calentas, per que en las fadras es millor abaus d' aquest temps, y si en la creixent hi hagués sahó, també es bó sembrar blat, principalmet del candial. Es bon temps pera sembrar llí que no 's rega.

En la minvant d' aquest mes natural temps pera bremar y pera cullir los rahims per penjar, pero deuen collirse al bo del sol. Es bo llaurar, cavar y estercolar las terras pera hortalsas, ó pera sembrar en ellas llavor tresmesonas.

Varietats

LAS ONAS

Vora 'l mar nity jorn mirant las onas sentat en llur rocam, escolto com se diuen ellas ab ellas aquell etern... ¡jo t' am!... Jugant com ninas follas que s' empaytan sepujan coll-y bè, totas rissadas, totas ben bessonas s' estiman, y está bé!.. Més filosofant, fora llurs semblansas la garba s' es girat; y ara las miro ja falsas ja hipòcritas, com sempre han estat.

Amargas son sas ayguas com las pe-mateix que l' amor fals, nas, llurs brassos son de ferro que ofegan llurs cors de criminals..

—Si la mar s' aixugués en sas arenas veuriam los seus crims, escrits per los espectres dels que foren que poblan llurs abims.

Emili Pasqual y Amigó.

CANTARS PATRIÒTICHS

La noya que ha d' estimarme vull que siga avans que tot moreneta com la Verge y catalana de cor.

M' han dit que ab lo teu mirar robes lo cor del jovent, ten á compte qu' á Catalunya existeix lo Somatent.

Si vols xoriòssos á Vich, borregos á Cardedeu, y noyas las més bonicas desde 'l Ebro al Pirineu.

Mentres visqui tan bona la bella parla, y 'l pit de tants sanch catalana, la nostra terra arribará á ser lliure com antes era.

Un aucell del Priorat.

REGIONAL

V

Si aixeqem los ulls enlayre y mirém al Montserrat hi ovirém la Santa Verge que li diu al poble honorat:

«Ab las regions espanyolas segueix l' amor fraternal, assaborint las bellas de la causa regional.»

Per la terra catalana fem sentir los nostres cants, y li hem de donar la vida y li hem de donar la sanch!

Desperta ferro firam, firam!
J. Blanch y Romani.

DONCELLETES.

Germanets que tinch al cel, un lloch guardau á la mare, guardauli per Deugermants com ella en son si us guardava; que sia prop de Jesús ó vora 'ls peus de sa Mare. Penseubi, bons germanets, amor ab amor se paga!

Dintre 'l sagrari -fa bo d' estarhi com sota l' arbre—lo bell pastor, l' ànima mia—reb l' alegria qu' ab goig li dona -Nostre Senyor

Oh amich, sobre ta tomba á ferte vinch mon present, es del hort de mon amor lo mes garrit pensament.

J. Clapés y Corbera.

MARINESCA.

Vaig fer una prometensa quan lo llaut se 'ns volcá d' anarmen, si no 'm negava tot seguit cap al Vilar: que la Verge m' ho perdoni si ha veuret ans he passat: ella, del pur amor simbol, lo que pot l' amor ja sab.

J. Cortils.

(1) Sé lo que 'm pèsc, ni 'm fuig de la memoria que si 'l pare es joglar, lo fill timbaler, y que 'ls tresos retiran á les olles.

MORESO

Gran botiga de calsat
de totes classes

SABATES Y BOTINES D' IVERN

Confecció esmerada pera 'ls que tenen los peus delicats.

Casa fundada l' any 1866.

PREUS FIXOS VENTES AL CONTAT.

PLASSA DE LA SEU Y ARCH DEL ROMEU
TORTOSA

Llibreria fundada 'l sigle XVIII

Francesch Mestre

TORTOSA

PUBLICACIONS CATALANES:

- Obres de Mossen Jascinto Verdaguer
- » Tomás A. Rigualt
- La Santa Missa—llatí y catalá—pasta 1 peseta
- Lo catalá devot—nou devocionari—pasta 1 peseta
- Los set diumenges de San Joseph—pasta 1 peseta
- » » » » rústica o'50 peseta
- Doctrina cristiana—cartonet—o'50 peseta

[DEPOSIT DE PAPERS, CROMOS Y ESTAMPES

TINCREDIBLE VERITA

Unica y veritable ocasió para gastar los quartos com cal en regalos d' importancia, quin valor supera sempre al seu cos. Objectes d' or de llei garantizat (18 quilats) y enlluernadors brillants, químicament perfectes, de més válua, per son constant esplendor y llimpiesa, que 'ls verdaders. Descomposició de llum, llimpiesa, lapidació perfecta, imitació matavillosa.

5.000 pesetas

Qui distingeixi aquestos brillants Alaska dels llegitims. Gran Premi en la Exposició de París

- Anell pera home, or brillant 50 pias.
 - » » » brillant molt gros 100 »
 - Agulla pera home. 25 »
 - » » » » » 50 »
 - Anell pera senyora ó senyoreta. 25 »
 - Arracades (parell) pera senyoreta. 25 »
 - Arracades (parell) pera senyora 50 »
 - Arracades (parell) pera senyora brillant molt gros 100 »
 - Arracades (parell) pera noyas (verdader regalo) 25 »
 - Medallas oro de ley, en la effigie de la Purísima, esmalte de Florencia, y brillant Am: Alaska 100 »
- S' envian per correu franc de tot gasto, en caixetas certificadas y declaradas mercancías, pera tota Espanya é Illas. No se servirá cap pedido que no siga antes convengut el pago.
- Per la mida de les anells basta pendrer en un fil la grosaria del dit.
- No 's fan desquents; no 's donen representacions ni s' envien mostres, Gratis y Franch el Catálogo Ilustrat.
- Al comprador que no estiga conforme ab la mercancia si li tornaran los quartos totseguit.
- Dirigirse al representant general y únich de la Societat d' Or y Brillants.
- Am: Alaska, G. A Buyas, Corso Romano 104 y 105, Milán. (Italia)

IMPREMPTA
DE

J. Foguet y Sales

IMPRESIONS PERA 'L COMERÇ: Factures, Cartes, Memorandums, Accions, Sobres, Prospectes, Lletres, Chèchs, Pagars, Circulars, Notes de preus, i stats. Esqueles, Rebutis, Cartalechs, Talonaris, Volants, Modelació pera oficines, etc Impresions ab tinta de copia.—Tituls honorífichs, Etiquetes de totes classes, Invitacions, Targetes, Participacions de casament, de naixement, De primera Missa, De Professió Relligiosa, Recordatoris y tota clase de treval's de fantasia.—Especialitat ab impresions artístiques sobre satí, papé japonés y pergami, Vinyetes modernistes y caracters gòtics del sigle XV Varietat de clixés pera goigs y escapolaris, Targetes visita desde una peseta lo cent.

IMPRESIO DE OBRES DE TEXT: Periodichs, Revistes, Memoriés, Reglaments, Follets, Obres científiques y Literaries, et. Esqueles de defunció, Impresos ab tinta blanca sobre papé negre ó cartolina, Treballs artístichs á varies tintes. Cromos pera felicitacions y Carnets pera festes y menús, Impresió de targetes postal.

Plassa del Hospital, 5, TORTOSA.

A. OLIVERES

MÉDICO

Ex alumno de los Hospitales de Paris.
Ex ayudante de la Clinica de enfermedades de los ojos del Dr. Galezowski.

CONSULTA DE 11 Á 1

Pasaj. Franquet, Pral.
TORTOSA

Droguerie Perfumeria

ULTRAMARINS COMESTIBLES Y COLMADO

Vda. de F. Canivell y Sala

Angel, 6 y 8.--TORTOSA

Complet surtit en

Pastes pera sopa llegitimes de Mallorca.	Sucres	Articles fotografichs	Carbuero de calci
Conserves de totes classes	Cafés	Productes químichs	Petróleo refinat
Abadeijo 1. ^a , coa foradada	Cacaús	Aigües minera's	Esplosius, meches y perdigons
Manteques	Thés	Específichs nacionals y estrangers	Abonos
Formatjes	Chocolates	Colors y barnisos	Sofres
Embutits	Bombons	Broches y pinsells	Sulfat de coure
Fiambres	Galletes y biscuits	Barnis mineral	Llavós
	Aixarops y horchates		

Vins de taula, generosos y champanys

Licors del pays y extrangers